



Megjelenik e lap mindennap,  
pénteket kivéve.

**Előfizetési ár:**  
Helyben egész szünetre 4 frt. 50 kr.  
Vidékre " " 5 " — "  
Helyben egy óra 1 " oszt. ért.

Mindenemti hirdetések elfogad-  
tátnak: kétszer basabozott sorért  
5 újkr., ismétléseknel 3 újkr.  
Kincstári díj minden hirdetésnél 30 újkr.

## Az erdélyi muzeum-egylet alakító közgyűlésének tárgysorozata és gyűlésrende.

### I. Nap; november 23-kán.

Ünnepély.

- 1) Elnöki megnyitó beszéd.
- 2) A megerősített szabályok felolvasása.
- 3) Az egylet hivatalos nyelve meghatározása titkos szavazással.
- 4) Titkári jelentés az ideiglenes választmány működéséről.

### II. nap; november 24-kén.

Tanácskozások.

- 1) A muzeumi helyiség beállítása, elrendezése.
- 2) Költségvetés.
- 3) Hány és micsoda tisztviselőt kell most mindjárt beállítani?
- 4) Utasítások a tisztviselők számára.
- 5) Indítványok.

### III. nap; november 25-kén.

Választások.

- 1) Elnök, alelnök, tisztviselők és 12 választmányi tag választása.
- 2) Megszabása azon iránynak, a mely szerint a választmánynak kormányoznia kell.

3) Intézkedés az iránt, hogy a muzeumot minél előbb beállítani és megnyitni lehessen.\*)

A közgyűlés helye a város táncstereme; a gyűlések nyitnak, de a tanácskozó terembe csak egyleti tagoknak (azoknak a kik akár mint igazgatók, alapítók vagy részvényesek a kibocsátott ivekre aláírtak vagy a gyűlés kezdetéig aláírni fognak) van bemenetelük; a kik is ezennel felhivatnak belépti jegyeket Stein János ur könyvkereskedéséből e hó 18-ától 23-ikán délelőtt 10 óráig elvitetni. — A hallgatóság számára külön helyiség szakasztva, a nők számára pedig a karzatok vannak fenntartva.

A gyűlés első napján azaz november 23-án délután három óraker az egyleti tagok számára köz ebéd van rendezve; terítéke 3 forint oszt. értékben. A résztvenni kívánó egyleti tagok a díj lefizetése mellett ez ebédre is Stein János ur boltjában válthatnak jegyeket f. hó 21-kén hétfőn 12 óráig.

A gyűlés mindennap 10 óraker d. e. kezdődik.

\*) Az első napon, november 23-kán díszelőadás a színházban. BÁNKBAN. Megelőzi Himnusz, Erdélyi Jánostól, Széni Gubánál által négyes hangra alkalmazva, s ez összes színházi személyzet által előadva, a színház ünnepélyes kivilágítása mellett.

## Az idealizmus és realizmus.

(Rötscher után.)

E két lételt a színirodalom és színművészetben különösen hibásan használják és gyakorolják.

Kiknek legkevésbé van birtokukban a philosophia, s abban semmi vagy csekély képzettséget nyertek, azok leginkább felhasználják a szavakat, saját értetlenségük, vagy zavart fogalmuk elpalástolására, e szerint egy-egy tehetséges színészt, rögtön művésznök kiáltanak ki. A tudatlanság egy-egy napi siker után, ez vagy amaz színészt, nagy éremlygős dícséretekkel halmoz el, reá fogván, hogy a való, igaz realizmust ő ismét visszahelyezé jogaiiba, míg mások e realizmust elkárhoztatják, minthogy ez a színművészetből száműz minden költőiséget.

Ez és hasonló nyilatkozatokkal találkozunk napjainkban, melyek azonban gyöngé felfogást, sőt sötét tudatlanságot árulnak el.

Nem volt még művész vagy művésznő, vagy csak némileg tehetséges színész is, ki előadásaiiban egyiket: a realizmust t. i. s a másikat az idealizmust mindig és előadásainak minden mozzanatában együtt nem használta volna.

Bármely szempontból vesszük a színművészetet, végcélja mindig az, hogy a nézők elé megnemesített természetet állítson, tehát nem a durva valót, de ezt oly hüvelyben mutassa, hogy minden perczen tudja, hogy művészi tétlen áll, hol a szép valónak színét látja.

Ezáltal tehát az idealizmus és realizmus elválaszthatatlansága az igaz előadásban meghatározva van.

Egy színész, kinek előadásában e kettő hacsak egy perczben is elválasztva van, minden más, csaknem színész.

Valóságos oktalanság egy drámai színésznő, mint olyanról föltenni, hogy előadásában ezek egyike a másikat fölülmutja. A színész jelleméből vagy felfogásából eredhet csupán azon hiba, hogy a realizmus az idealizmust, vagy viszont ez amazit túlhaladja.

Julia vagy Romeo egyiránt igényli ugyan a realiztikus, mint az idealistikus erőt, maga Capulet nem lehet el egy előadási perczben is az idealizmus nélkül.

Színész, ki csupán a realizmus után törekszik, soha művésszé nem lehet; mert ennek túlhasználásával csak egy borzas természetfiat és nem a nemesített természetet állítja elő. És ellenkezőleg, ki az idealizmus rabjává lesz,

nem egyéb, mint üres szavaló, ki szerepének lelkét az élőtesttől elválasztja, s az előadandó igaz jellem legkisebb kedélyvilágát sem állítja elő, hanem a legjobb esetben szépen hangzó szövegeket és kaczer szavakat mond.

Azon színész, ki a realiztikus törekvést az ideállal nem ellensúlyozza, az egy nyers kiáltzó és okatlan naturalista. Ellenkezőleg: ki az idealizmust a realizmussal nem mérsékli, az egy üres szavaló, s ez áll minden szerepre nézve.

A mely színésznél látszólag ezek egyike túlhaladja a másikat, annál inkább parancsolólag lép fel a túlhaladott rész. El tehát az idealis és realis frasisokkal.

Beau marchis Mari és Göthe Clavigoja, melyekben a száraz lázbetegség jeleneit látjuk, a valót túlságosan megközelítő esetben, a színpadot korházzá alakítják, de ennél fogva előadásuk nem is lenne művészi.

Egy Othello, ki szenvedélyeinek kitörésében vad ordító hangot használna, túlságos természetlenséget adna ugyan elő, de egyszersmind a természetnek vad és nem szép erejét. De ez minden egyéb volna csak nem Sachespeare Othelloja, ki szenvedélyeit és dühének kitöréseit oly magas költőiséggel mondja ki, hogy ennek ellenkezője csak egy néger bős és vadállat lenne, kitől mi azért irtózunk, mert rögtön ártalmatlanná nem tehetjük.

És ellenkezőleg mi lenne Sachespeare Juliájából, ha a realiztikus elemet az ideal a kellő mértékben túl meghaladná; nem lenne egyéb, mint egy intézeti kisasszony, ki leczkékjét szépen elszavalná mindazon erőt, szenvedély és deli természetesség nélkül, melyben Sachespeare Juliája él.

Ezen ellentétekből, melyeket példákkal világosítunk fel, kiviláglik, hogy a színművészetben használt idealis vagy realis tulnyomóság értelmetlen tétel, s hogy azok kellő mértékegyesítése a valódi művész feladata. Hol ezek egyike a másikat kizárja, ott és ugyanazon perczben a művészet megszűnt.

Szabályul állíthatjuk fel tehát a színművészetben, hogy minél jobban megközelíti valamely előadandó jellem az élő valót; annál inkább igényli azon jellem, mint művészi jellem, az idealizmust; miként viszont mennél szellemibb vagy idealisabb egy jellem, annál szükségesebb annak előadására a realitást igénybe venni, mert csak ez által nyeri meg az életető testet és vért.

## Vegyesek.

— Közelebről egy helybeli uraság egy tárczát pár száz pfrttal elveszített, a mint tündött hogy hol vesztethé el, im a tárcza kezébe szolgáltatik. A színházi pénztárnál hullatta el azt, melyet a pénztárnokné Walterné a mint megtalált, nyomozódott a tulajdonos után. Végre egy a tárczában levő névjegy után elutasodva, azt rögtön kézbe szolgáltatá. (K. Közl.)

— Gyászír. H. b. Kemény György folyó hó 2-kán éjjel aszkór miatt jobblétre szenderült élte 40-ik évében.

— Viski István kornányszéki ügyvéd szegény sorsra jutva, ajánlkozik valamely tisztas házhoz magyar, német és latin nyelven felolvasásokra; ily nyelven szerkesztett régibb s újabb levelek lajstromzására, vagy másolatokra, számvetésre, számlatartásra, kis növendékek házi tanítására; jutalmazással; szállást, élelmezést és ruházatot kívánván, mint éles és család nélküli egyén. Laka: meggytutcza 118-ik szám, nyug. főorvos Baritz J. ur házában.

— Dr. Gunez, a bécsi udvari operaház tenoristája, előbb orvos, az alsó-austriai helytartóságtól köszönő leirattal tiszteltette meg, a typhusban szenvedők iránt mutatott gondos orvosi eljárásáért.

— Az osztrák birodalomban jelenleg 56 nyilvános színház van.

— Göttinga ostroma a kalmával, midőn attól félték a városiak, hogy éhséggel veszi be azt az ellenség, Kästner, a híres matematikus és epigrammatikus azzal vigasztalá magát, hogy ő el nem pusztulhat éhség által, mert sok évig volt magister Lipszéban, s az éhezésbe föltölte be van gyakorolva.

## Erkeztek:

<sup>16/11</sup> Juhász Albert, Ujfaluból.

Hosszu Gábor, földbirtokos, Kalocsáról.

Petri László, földbirtokos, Déésről.

Menasági József, földbirtokos, Egerbegyéről.

Sugár József, földbirtokos, Szoporról.

Farkas István, földbirtokos, Döbökáról.

Alterstein V., cs. k. távirtda-biztos, Temesvárról.

Fekete Ferencz, kereskedő, Tordáról.

<sup>17/11</sup> Textoris Mihály, kereskedő, Bécsből.

Mosert János, városi irnok, Szebenből.

Jekely Lajos, földbirtokos, Dengelegről.

Szádi Ignác, földbirtokos, M. Vásárhelyről.

Bányai József, földbirtokos, Dengelegről.

Fodor József, földbirtokos, Tordáról.

Bartha Lajos, földbirt., Ajtonból.

Deczki János, földbirtokos, Zomborról.

## Elutaztak:

<sup>16/11</sup> Béldi Albert, földbirtokos, Szebenbe.

Báró Kemény Gejza, Csekelakára.

Gr. Hessenstein Móríc, Túrterebeesre.

Gál Lajos, földbirtokos, Bágyonba.

Voith János, földbirtokos, Kapjonba.

Ujfalvi Ádám, földbirtokos, Kaczkóra.

Markovics Antal, földbirtokos, Szászvárosra.

Mózsa Pál, földbirtokos, Szászvárosra.

Alterstein V., cs. k. távirtda-biztos, Szamosujvárra.

Binder József, cs. k. ker. főnök, Bonczidára.

Hübelczki Zsigmond, keresk. ügyvivő, Szebenbe.

Szmrczka Dom, cs. k. pénzügyi titk. Beszterczére.

<sup>17/11</sup> Báró Radák Ádám, M. Vásárhelyre.

Barchof Pál, földbirtokos, Szászvárosra.

Menassági József, földbirtokos, Egerbegyre.

Hosszu Gábor, földbirtokos, Kalocsára.

Petri László, földbirtokos, Királyfalvára.

Sugár József, földbirt., Szoporra.

Fekete Ferencz, kereskedő, Tordára.

Legeyel Gergely, lelkész, Szamosujvárra.

Gulmann Adolf, építész, N.-Váradra.

## HIRDETÉS.

(7)

(2-2)

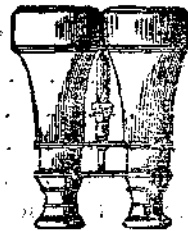
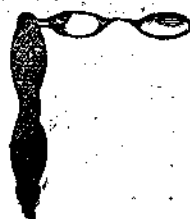
Tauffer János és fia, ajánlja a „NAGY PIPÁHOZ” címzett kereskedésit, hol a jó háziasszonyoknak szükséges, szépen tisztított len, valamint kész férfi és női ingek, lábravalók, és parket alsó-nadrágok a legnagyobb választékban s legillőbb áron kaphatók.

Egy használt zongora is van bérbé adandó.

Tauffer János és fia.

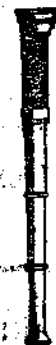
(4)

(3-3)



## Hirdetés.

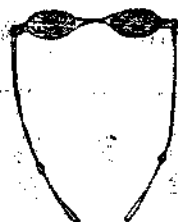
Alóírt tisztelettel jelenti, miszerint a londoni és párisi, valamint egyéb legelső külföldi optikai gyárakból személyesen választott szemüvegei, látcsövei s egyéb üveg távlencsési nagy választékban megérkeztek, s a legjutányosabb áron kaphatók a nagy piacozon Szathmári féle aranyműves boltban



Kolozsvártt.

Heinrich József,

optikus és mechanikus.

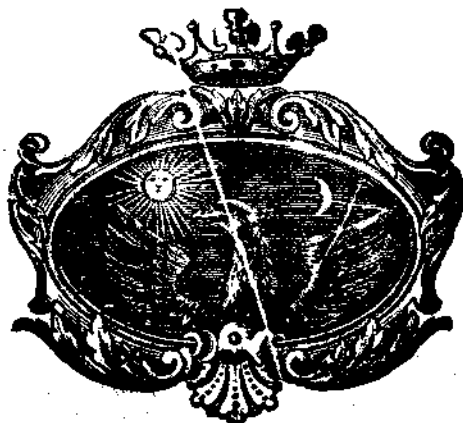


Tulajdonos és felelős szerkesztő: HAVI MIHALY.

I-ső bérlet

12-dik szám.

NEHÉZETI



SZINHÁZ.

Felsőbb

engedélylyel.

Kolozsvártt, ma, szombaton, november 19-kén, 1859.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHÁLY igazgatása alatti dalszintársaság által adatik:

# AMUNOK.


Eredeti történeti opera 4 felv. Szövegét írta Kirchlener,  
zenéjét Császár György.

## Személyzet:

IV-ik Béla, magyar király . . . . .	Szücs. 	Andorási Lajos, magyar nemes ifju . . . . .	Fellhas. . . . .
Kuthen, kun király . . . . .	Bokor. 	1-ső . . . . .	Alajos. . . . .
Uzád, kun herczeg . . . . .	Bodorfi. 	2-ik . . . . .	Vadász. . . . .
Rotel, Uzád rokona s barátja . . . . .	Baráti. 	3-ik } ör . . . . .	Tótfalusi, . . . . .
Margit, Árvai gróf leánya, Béla neveltje . . . . .	Fridrikus. 	4-ik . . . . .	Szabó. . . . .
Miksa, barátnéja . . . . .	Sch. Minka. 	Magyar és kun ifjak, seregek, parasztok, harczosok.	

Történethely: Első felvonásban Béla udvara, a többiben Ónod vára.

\*SZÜCS ma első színpróbáját lévén, kegyes elnézésért esedezik.

 Az operában előforduló „kettős magyar táncz“ot eljárja Mayer Luiza és Ferdinánd.

**Helyek ára :** Zártszék 70 kr. Földszint 42 kr. Altszti jegy 21 kr.  
Karzat 15 kr. osztr. ért.

**Kezdeté fél 7 órakor, vége 9-kor.**